
Trzemeszno, zespół poklasztorny kanoników regularnych, gm. loco, woj. bydgoskie, AZP 49-36/-

Informator Archeologiczny : badania 32, 253-254

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Prace archeologiczne prowadzono w związku z odsłonięciem, podczas budowy drogi procesyjnej wokół kościoła, kamiennego stropu budowli. Na podstawie wstępnych obserwacji stwierdzono, że odsłonięte pomieszczenie jest fragmentem zabudowy gotyckiej (pozostałości piwnic), rozciągającej się na południe (odsłonięto strop piwnicy nr 2) i wschód pod obecną skarpą i murem kościelnym.

W trakcie prac pozyskano kilkadziesiąt fragmentów ceramiki naczyniowej, kafli płytowych i garnkowych, fragmenty barwnych tynków, detale architektoniczne, fragmenty szkła z płytek witrażowych, naczyń stołowych i butelek. Na całym obszarze prowadzonych prac ziemnych natrafiono na luźne ułamki kości, pochodzących z wcześniejszego założenia cmentarnego.

Materiały są w trakcie opracowywania.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza.

Badania nie będą kontynuowane.

Święty Wojciech, st. 7, gm., Międzyrzecz, woj. gorzowskie, AZP 51-14/22 - patrz: paleolit

Targonie Wielkie, st. 9, gm. Zawady, woj. łomżyńskie, AZP 36-81 - patrz: paleolit

TARNÓW, gm. *loco*, woj. tarnowskie

- brama miejska (XV, XVI w.)

Nadzór archeologiczny, przeprowadzony w marcu i kwietniu przez mgr. Eligiusza Dworaczyńskiego (Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska w Tarnowie). Finansowane przez Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 500 m².

W trakcie robót ziemnych w zachodniej części ul. Pilźnieńska Brama odkryto fundament średniowiecznej Bramy Pilźnieńskiej wraz z fragmentami muru obronnego. Prostokątny w rzucie fundament miał wymiary 819 x 825 cm, grubość ścian 204 cm. Na ścianie wschodniej i zachodniej zachowały się fragmenty gładów otworów bramnych o szerokości około 260 cm. Narożniki bramy od strony wschodniej wzmocnione były solidnymi przyporami. Fundament bramy wykonany był z kamienia łamanego a ściany z cegły. Do narożnika południowo-zachodniego dochodził mur obronny o szerokości około 180 cm. Taki sam mur dochodził do ściany północnej. Na podstawie badań archeologicznych i architektonicznych odkryty zespół obronny datować można na początek XV w. Do narożnika południowo-wschodniego bramy dochodzi drugi, młodszy mur obronny, datowany na wiek XVI. Szerokość muru wynosiła 165 cm.

Na przedbramiu odkryto ponadto fragmenty bruku drogi dojazdowej i prawdopodobnie przyczółka mostu nad fosą. W trakcie prac znaleziono liczne fragmenty ceramiki z XIV-XVI wieku.

Materiały i dokumentacja znajdują się przy ul. Franciszkańskiej 9 w Tarnowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Muzeum Okręgowego w Tarnowie”.

Badania nie będą kontynuowane.

TRZEMESZNO, zespół poklasztorny kanoników regularnych, gm. *loco*, woj. bydgoskie, AZP 49-36/-

- osada przyklasztorna (wczesne średniowiecze - okres nowożytny (XIII w.- XVI w.)
- browar (okres nowożytny, XVIII w.)

Tegoroczne badania prowadzono w okresie od 5 czerwca do 24 lipca. Skoncentrowano się na czterech głównych zagadnieniach. Po pierwsze kontynuowano rozpoczęte w 1996 roku badania dawnej osady przyklasztornej, rozwijającej się od połowy XIII w. na terenie dzisiejszego Placu Kosmowskiego, gdzie w jednej z eksplorowanych odkrywek zlokalizowano średniowieczną pracownię metalurgiczną. Po drugie podjęto próbę weryfikacji istnienia dwóch domniemyanych cmentarzy przyklasztornych: na terenie dawnego przedmieścia Skwarzymowa, na którego relikty natrafiono, według naocznych

świadków, w trakcie prac remontowych prowadzonych przy Liceum Ogólnokształcącym oraz podczas budowy hotelu Czeremcha położonego na wschód od kościoła Najświętszej Maryi Panny. W tym roku przystąpiono również do badań XVIII-wiecznego budynku browaru, zlokalizowanego na północ od zespołu klasztornego, na drugim brzegu Jeziora Kościelnego.

Ogółem założono 7 wykopów (nr 199-205) zlokalizowanych na obecnym Placu Kosmowskiego (wykopy 203-204), na terenie Liceum Ogólnokształcącego (wykop 199), w ogrodzie plebanii (wykop 205) oraz przy budynku browaru (wykopy 200-202).

Tegoroczne prace wykopaliskowe miały za zadanie przede wszystkim zweryfikowanie doniesień o istnieniu relikwów domniemanych cmentarzy szkieletowych przy obecnym Liceum Ogólnokształcącym znajdującym się około 60 m na południe od kościoła NMP oraz w pobliżu hotelu Czeremcha, wzniesionego około 60 m na wschód od prezbiterium kościoła. W obu przypadkach badania archeologiczne nie dostarczyły danych, potwierdzających te doniesienia. Jednak ze względu na istniejące obecnie utrudnienia terenowe z powodu których nie było możliwe założenie odkrywek bezpośrednio w pobliżu wytypowanych miejsc, nie można do końca zweryfikować tych informacji.

Kontynuowano także, zapoczątkowane w poprzednich sezonach, badania średniowiecznej osady przyklasztornej oraz targowej, zajmującej teren obecnego Placu Kosmowskiego. Odsłonięte relikty pracowni metalurgicznej zlokalizowanej w 1996 roku, datowane są materiałem ceramicznym na XV-XVI w. Natomiast na terenie obecnego ogrodu plebanii, położonego na północny wschód od prezbiterium kościoła NMP, natrafiono na dobrze zachowany fragment drewnianej rury kanalizacyjnej, datowanej w ogólnych ramach na XVI-XVIII w.

Ostatnim etapem prac archeologiczno-architektonicznych były badania XVIII-wiecznego browaru, zajmującego teren położony na drugim brzegu Jeziora Kościelnego na północny wschód od kościoła NMP. Teren wokół budynku browaru był wielokrotnie niwelowany, zarówno w czasach nowożytnych jak i współcześnie. Badania wykazały niewielką aktywność osadniczą na tym obszarze do momentu rozpoczęcia budowy browaru. Świadczy o tym wyraźnie rejestrowana we wszystkich trzech odkrywkach niewielka miąższość warstw osadniczych, datowanych odkrytym materiałem ceramicznym najwcześniej na schyłek XVII i 1 połowę XVIII w.

Wałbrzych-Rynek, gm. *loco*, woj. wałbrzyskie, AZP 87-21 - patrz: okres nowożytny

Wieliczka, gm. *loco*, woj. krakowskie, AZP 104-58 - patrz: okres nowożytny

WŁOCŁAWEK, st. 2, gm. *loco*, woj. wrocławskie

- miasto (XIII-XX w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu przez Janusza Pietrzaka (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego). Finansowane przez Gminę Włocławek. Przebadano powierzchnię 43 m².

Prace prowadzono w dwu rejonach miasta:

A. Otoczenie katedry p.w. Wniebowzięcia NMP. Wykonano tu 2 wykopy o łącznej powierzchni około 23,5 m². W wykopach wyeksplorowano zawartość 8 jam grobowych. Pozyskany ruchomy materiał zabytkowy to głównie ceramika naczyniowa.

Ustalono, iż ślady użytkowania Wzgórza Katedralnego sięgają pradziejów a z intensywną osadnictwem możemy tu datować na drugą połowę XIII/początki XIV wieku. Jest ono wcześniejsze niż to się dotychczas przyjmowało i wyprzedza budowę gotyckiej katedry rozpoczętą w 1340 roku. Jego charakteru, ze względu na niewielką powierzchnię eksploracji i szczątkowe zachowanie relikwów, nie da się jednoznacznie określić.

Zaobserwowano też, że te najstarsze kulturowe nawarstwienia ziemne przykrywają wzniesione bezpośrednio na calcu relikty nieokreślonej konstrukcji z kamieni polnych.

Natomiast prawie całkowicie brak tu, poza pochówkami na cmentarzu przykatedralnym,